

Restorasyon Projesi Uygulama İşinde, tekrar sıvanacak yüzeylere V.0402 – Sıva raspası yapılması pozu yerine, V.0401 – İtinalı sıva raspası yapılması pozundan ödeme yapılması

Kamu İdaresi Türü	Özel İdareler
Yılı	2012
Dairesi	1
Karar No	10330
İlam No	197
Tutanak Tarihi	29.4.2014
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar

A) Hakediş

V.0401 nolu Zemin Bozulmayacak Şekilde İtinalı Sıva Raspası Yapılması pozunun birim fiyat tarifinde,

“Kontrolca verilen direktife uygun olarak, altındaki taş, tuğla veya benzeri satıhlarda bir tahribat yapılmayacak ve zemin bozulmamak şartıyla alttaki zemini bulmak için itinalı olarak sıva raspası yapılması, her türlü malzeme ve işçilik

dahil, Beher m² bedeli: ÖLÇÜ: Raspa yapılan yüzeyin, profil ve benzeri girinti ve çıkıntılar nazarı itibare alınmadan m² cinsinden alanı ölçülerek bedeli ödenir.”

V.0402 nolu Tekrara Sıvanacak Taş veya Tuğla Gibi Satıhlarda Sıva Raspası Yapılması pozunun birim fiyat tarifinde,

“Kontrolca verilen direktife uygun olarak, tekrar sıva yapılacak yüzeyde sıva raspası yapılması, yüzeyin yıkanması ve tekrar sıva yapılmaya hazır hale getirilmesi, her türlü malzeme ve işçilik dahil, Beher m² bedeli: ÖLÇÜ: Raspa yapılan yüzeyin, profil ve benzeri girinti ve çıkıntılar nazarı itibare alınmadan m² cinsinden alanı ölçülerek bedeli ödenir.”

Denilmiş ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından yayınlanan 2012 Yılı Eski Eser Birim Fiyat Eki Listesinin “Önemli Not” bölümünde,

“A) Eski Eser Onarım ve Restorasyonlarında Dikkat Edilecek Hususlar”

(...)

20- V.0401 pozunun tekrar sıvanacak yüzeyler için kullanılamaz.”

Hükmüne yer verilmiştir.

Bu durumda tekrar sıvanacak yüzeyler için her ne gerekçe ile olursa olsun V.0401 poz nolu “Zemin Bozulmayacak Şekilde İtinallı Sıva Raspası Yapılması” pozundan ödeme yapılamayacaktır. Zira yukarıda yer alan not hükmü bu tür bir ödemeye izin vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle ve hesabı aşağıda gösterildiği üzere toplam ...TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına oy birliğiyle,

B) Hakediş

Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından yayınlanan 2012 Yılı Eski Eser Birim Fiyat Eki Listesinin “Önemli Not” bölümünde,

“F) Sıva Raspasında Derz

“Sıva raspası imalatlarında V.0401- V.0401/A ve V.0402 pozlarında yapılan raspalarda, yeniden derz yapılmayacaksa zemine derz açılmayacak, şayet derz açılırsa bedeli ödenmeyecektir.”

Hükmüne yer verilmiştir.

Bu durumda, V.0401 nolu Zemin Bozulmayacak Şekilde İtinallı Sıva Raspası Yapılması, V.0401/A nolu Zeminde Kalem İş ve Diğer Tezyinatın Bozulmaması İçin Çok İtinallı Sıva Raspası Yapılması ve V.0402 nolu Tekrar Sıvanacak Taş ve Tuğla Gibi Satıhlarda Sıva Raspası Yapılması pozlarda yapılan raspalarda, zemine derz açılması işlemi ancak yeniden derz yapılması halinde mümkün olacak aksi durumda derz açılmayacak açılrsa bile bedeli ödenmeyecektir.

Adı geçen yapım işinde yapılan incelemelerde V.0401 pozundan sıva raspası yapılan duvar yüzeylerinden sadece çatı üst kısımlarına isabet eden kısımlar ile dış duvar yüzeylerine ve ZK10 ve E03 gibi bazı mahallere V.1760/H ve V.1762/H pozundan yeniden derz yapılmış, geri kalan yerlere derz yapılmadığı tespit edilmiştir.. Dolayısıyla, sadece derz yapılan mahaller için (V.0412 ve V.0415 pozları) derz açılması bedeli verilmesi gerekmekte olup, derz yapılmayan kısımlara V.0414 pozundan hesaplanan derz açılması bedelinin ödenmemesi gerekmektedir. Sorumlular her ne kadar teknik zorunluluklar nedeniyle yeniden derz yapılmayacak yerler için derz açıldığını ifade etmişler ise de söz konusu hüküm gereğince bu derz bedelleri ödenemeyecektir.

Açıklanan nedenlerle ve hesabı aşağıda gösterildiği üzere

toplam ... TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına,

Üye'nın;

“Öncelikle söz konusu imalatlar sıradan bir inşaata ait imalatlar değil, dünya kültür mirası kapsamındaki, Mimar Sinan'ın Süleymaniye camisinin müstemilatına dahil olan bir eserde gerçekleştirilen imalatlardır. Kültürümüze ait bu eserlerin tarihsel kimliklerini ve belgesel özelliklerini koruyarak aslına uygun bir şekilde yenilenmesi sırasında birim fiyat tariflerinin dar kalıplarına sıkışarak bir imalatın yapılmasını veya yapılmamasını istemek, kullanılan malzemenin mevcut yapı ile uyumunun ihmali, işçilik kalitesinden taviz, keyfi uygulamalara imkan tanıma ve daha fazla kâr elde etmek amacıyla özensiz iş yapma gibi istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Uygun malzeme ve teknik kullanılarak gerçekleştirilmeyen onarımlar kaba tamirden öteye gitmez, hatta restorasyon eser tahribine dönebilir. Bu tür eserlerin restorasyonunda, sorumlular üzerinde oluşturulacak kamu zararı baskısı, bilimsel olarak olması gereken yerine, şekilsel olarak tarife uyan imalatın gerçekleştirilmesine, bu da bir kültür mirasının yok olmasına veya bozulmasına yol açabilir. Bu nedenle bir kültür mirasının gelecek nesillere aslına uygun olarak aktarılması amacıyla gerçekleştirilen restorasyon sırasında, bilim kurulu kararları, teknik ve uzman görüşleri çerçevesinde gerçekleştirildiği ifade edilen imalatların fiilen gerçekleştirilmediği ispatlanmadan, salt tariflere bağlı kalarak kamu zararı tespit etmek uygun olmaz. Öte yandan tarihi bir eserin restorasyonu sırasında idarenin karşılaştığı farklı durumlar karşısında en uygun çözümü üretebilmesi için takdir yetkisiyle donatılması da zorunludur. Takdir yetkisinin amacı, idareye farklı çözümler arasından uygun ve yerinde olanı seçme serbestîsi tanımaktır. İdare, bilim kurulu, uzman personel ve yüklenicinin imalatlar sırasında karşılaşılan yeni

durum için bulunduğu çözümün uygun olup olmadığı hukuki bir mesele olmayıp, esasen bir yerindelik sorunudur. Eserin aslına uygun olarak inşasında asıl yetki ve sorumluluk sahibi olan idarece bulunan çözümün yerinde olup olmadığı sorgulanarak bir kamu zararı belirlemek bu açıdan da uygun olmaz. Dolayısıyla yapılan işlemlerin mevzuata uygunluğuna ve yapılan tahsilatın da iadesine karar verilmesi uygun olur.”

şeklindeki ve Üye’ün;

“Savunmada ileri sürülen hususlar dikkate alındığında, söz konusu yerlerin yeniden sıva veya derz yapılıp yapılmayacağı bilinmeksizin yapılan sıva raspası ve derz açılması sonrasında, yapının korunabilmesine yönelik olarak yeniden sıvanmasına karar verildiği anlaşılmaktadır. Eski eserlerde, yapılacak imalata sıva raspası yapılıp, alttaki yapı görüldükten sonra karar verilebildiği dikkate alındığında, tanımlarda yer alan, “yeniden sıva yapılacak yerlerde derz açılmaz, açılrsa bile bedeli ödenmez.” Hükmünün, sıva yapılacağı baştan belli olan yapılar için geçerli olacağı anlaşılmaktadır. Bu nedenle savunmada ileri sürülen hususlar ile ahizlerin yaptığı açıklamalar dikkate alınarak yapılan işlemin mevzuata uygun olduğuna karar verilmesi gerekir.”

şeklindeki karşı oyları ile ve oy çokluğuyla,

C) Hakediş

Adı geçen yapım işine ait ödeme belgesi eki atasman cetvellerinin incelenmesinde, revaklı bölümde yer alan R3, R7, R13 ve R17 nolu alanlara yapılan V.0206/B pozlu Tono ve kubbe için iş iskelesi kereste bedeli, V.0605/B pozlu iş iskelesi kurulması işçiliği, V.0401 pozlu sıva raspası yapılması, V.1664/H, V.1665/H ve V.1665/H2 pozlu horasan harçlı sıva yapılması iş kalemleri imalat miktarlarının mükerrer alınmak suretiyle fazla hesaplandığı tespit edilmiştir.

Söz konusu mükerrer hesaplamadan kaynaklanan ve hesabı aşağıda gösterilen toplam ... TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve

zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına oy birliğiyle,

D) Hakediş

Yerinde yapılan denetimler sırasında ön bahçe duvarlarının dış kısımlarına derz açılması ve derz yapılması imalatları uygulanmadığı, iç kısımlarının bir kısmına ise sadece derz açılması imalatının uygulandığı, ancak fiilen yapılmayan imalat miktarları için ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Fiilen yapılmayan imalatlar için ödeme yapılması sonucunda oluşan ve hesabı aşağıda gösterilen toplam ... TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına oy birliğiyle,

E) Hakediş

V.1820/C nolu Kubbe, TonoZ Mahruti, Meyilli ve Kavisli Yerlerde (2.00 mm) Kalınlığında Kurşun Döşenmesi (Kurşun Dahil) pozun birim fiyat tarifinde,

“Poz. No: 1819 ve 1817 şartalı ile kubbe, tonoz mahruti, meyilli ve kavisli yerlerde 2 mm kalınlığında kurşun döşenmesi işçiliği, (kurşun dahil) hertürlü malzeme ve işçilik dahil, beher kg. bedeli: ÖLÇÜ: Kurşun döşemesinden sonra artan levha kırpıntılar tartılarak, verilen kurşun miktarından çıkartılarak, kalan kurşun kg. olarak ağırlığının bedeli ödenir. Artan levha ve kırpıntı kurşunlar tartı zaptı ile idareye teslim edilir. NOT: İdare onayı ile yapılır.”

V.1816 nolu Kurşu İzabesi (Eski Kurşunun İşlenmesi) pozunun birim fiyat tarifinde,

“Müteahhide idarece teslim edilmiş olan hurda kırpıntı veya

külçe kurşunun eritilerek, kurşun tegâhında 1.00×1.140 mt. ölçüsünde kesilmiş olarak ortalama 30 kg. ağırlığında dökülmesi, her parti günlük takriben 3.600 kg. erimiş kurşun içine kurşuna parlaklık vermesi için 250 gr. kalay katılması, levhaların çatlaksız katsız ve deliksiz çıkarılması, kenarları gönyesinde kesilen levhaların rulo halinde sarılarak kontrolca belirtilen kantarda tek tek tartılıp tartı zaptı ile idareye teslimi, her türlü malzeme ve işçilik dahil, beher kg. bedeli: NOT: Hurda kurşunun izabesinden %2.5 kırpıntı ve külçe kurşunun izabesinden %1.5 zayıat düşülür. Müteahhit idarece verilen miktarda belirtilen zayıat düşüldükten sonra artan miktar kadar izabe edilmiş levhayı idareye teslimi mecburidir. Bu hesaptan eksik çıkan kurşun müteahhitçe tazmin edilir. İzabeden çıkan kurşun toprağı müteahhite aittir. ÖLÇÜ: İzabe edilerek idareye teslim edilen sağlam kurşun levhaların tartılarak tutulan zapta göre kg. cinsinden ağırlığının bedeli ödenir. İzabeden bozuk çıkmış levhalar tartıya konulmaz, ikinci defa izabe edilerek izabe bedeli bir defa verilir.”

V.1819/A nolu Kubbe, TonoZ Mahruti, Meyilli ve Kavisli Yerlerde (2.00 mm) Kalınlığında Kurşun Döşenmesi (Kurşun Dahil) pozun birim fiyat tarifinde ise,

“Poz. No: 1817 ve 1819 şartları ile kubbe, tonoz, mahruti, meyilli, kavisli yerlerde 2 mm. kalınlığında kurşun döşenmesi işçiliğı her türlü malzeme ve işçilik dahil, beher kg. bedeli: ÖLÇÜ: Kurşun döşemesinden sonra artan levha kırpıntılar tartılarak, verilen kurşun miktarından çıkartılarak, kalan kurşun kg. olarak ağırlığının bedeli ödenir. Artan levha ve kırpıntı kurşunlar tartı zaptı ile idareye teslim edilir. NOT: İdare onayı ile yapılır.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

Bu durumda, onarımlar sırasında çıkan kurşun tekrar kullanılması halinde, (kurşun izabesi yapılarak) bu kurşun miktarları imalata giren yeni kurşun miktarlarından düşölerek bedelleri V.1816 ve V.1819/A pozundan ödenecektir.

Adı geçen yapım işine ait 8 nolu hakedişte yer alan tartı tutanaklarının ve ataşman cetvellerinin incelenmesinde, izabeye giden 4040 kg. kurşun ile izabeden gelen 2700 kg kurşunun 587 kg için yeni kurşun gibi V.1820/C pozu birim fiyatından ödeme yapıldığı tespit edilmiştir. Bunun yerine, 4040 kg. için V.1816 pozundan kurşun izabesi bedeli ile 587 kg. için 1819/A pozundan kurşun döşeme bedeli verilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle oluşan ve hesabı aşağıda gösterilen üzere toplam ... TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına oy birliğiyle,

F) Hakediş

Adı geçen yapım işine ait ataşman cetvellerinin incelenmesinde, giriş kapısı mermer ve taş yüzeylerinin kimyasal yöntemle temizlenmesi işlemi için aynı mahiyette olan hem özel.01 hem de özel.04 pozundan imalat bedeli ödendiği tespit edilmiştir. Aynı mahiyetteki temizleme işleminin aynı yüzeylere uygulanması sonucunda oluşan ve hesabı aşağıda gösterilen toplam ... TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına oy birliğiyle,

G) Hakediş

V.0401 nolu Zemin Bozulmayacak şekilde İtinalı Sıva Raspası Yapılması pozunun tarifinde,

“Kontrolce verilen direktife uygun olarak, altındaki taş, tuğla veya benzeri satıhlarda bir tahribat yapılmayacak ve zemin bozulmamak şartıyla alttaki zemini bulmak için itinalı olarak sıva ras-pası yapılması, her türlü malzeme ve işçilik

dahil, beher m2 bedeli: ÖLÇÜ: Raspa yapılan yüzeyin, profil ve benzeri girinti ve çıkıntılar dikkate alınmadan m2 cinsinden alanı ölçülerek bedeli ödenir. NOT: Tekrar sıvanacak yüzeyler için kullanılamaz.”

V.0401/A nolu Zeminde Kalem İşi ve Diğer Tezyinatın Bozulmaması İçin Çok İtinalı Sıva Raspası Yapılması pozunun tarifinde,

“Kontrollukça verilecek direktife uygun olarak, altındaki taş ve tuğla ve benzeri satıhlarda bulun-ması muhtemel kalem işi veya tezyinatın hiçbir tahribat yapılmadan, zemin bozulmamak kay-dıyla kalem işi ve tezyinatının ortaya çıkarılması için çok itinalı bir şekilde sıva raspası yapıl-ması, her türlü işçilik, müteahhit karı, genel giderler ve malzeme dahil, beher m2 bedeli: ÖLÇÜ: Poz no: V.0401 gibidir.”

V.0404 nolu Münhani ve Tezyini, Yivli, Profilli, Ştuk Sıva ve Taş Satıhlarda Zemin Bozulmayacak Şekilde İnce Badana Raspası Yapılması pozunu tarifinde ise,

“Münhani, tezyini, yivli, profilli, stük sıva ve taş satıhta kalem işi veya taş ve mermer üzerinde-ki yazı, kabartma tezyinini meydana çıkarmak, nakış aramak için zemin bozulmayacak şekilde ince badana raspası yapılmasında her türlü malzeme ve işçilik dahil, beher m2 bedeli: ÖLÇÜ: Raspa yapılan yüzeyin, profil ve benzeri girinti ve çıkıntılar dikkate alınmadan m2 cinsinden alanı ölçülerek bedeli ödenir. NOT: Eserin yapısına göre sıva raspası yapılan yerlerde kalem işi araştırması, netice vermediği takdirde (Kalem işi tezyinat bulunmadığında) bu oran sıva raspasının %10'unu geçemez. Bu da fotoğrafla tespit edilir.”

Denilmektedir.

Söz konusu tarifler değerlendirildiğinde, kontrolce verilen direktife uygun olarak, altındaki taş, tuğla veya benzeri satıhlarda bir tahribat yapılmayacak ve zemin bozulmamak şartıyla alttaki zemini bulmak için itinalı olarak sıva

ras-pası yapılması halinde ödeme V.0401/A pozu birim fiyatı üzerinden, münhani, tezyini, yivli, profilli, stük sıva ve taş satıhta kalem işi veya taş ve mermer üzerinde-ki yazı, kabartma tezyinini meydana çıkarmak, nakış aramak için zemin bozulmayacak şekilde ince badana raspası yapılması halinde ise ödeme V.0404 pozun birim fiyatı üzerinden yapılacaktır. Her iki pozda da raspalar zemin bozulmayacak şekilde itina ile yapılmakta ancak V.0401/A da raspa sıvada, V.0404 pozunda ise badanada yapılmaktadır. Bu durumda pozların en temel ayırt edici özelliği uygulandığı zeminin sıva ya da badana olmasıdır ki uygulamada sıva raspası yapılmıştır.

Sorumlular savunmalarında, betonun itina ile sökülmeyle başladığını, betonlar söküldüğünde altından, taştan ve tuğladan yapılmış mukarnaslar çıktığını, alttaki tuğla ve taş mukarnasların çok itinalı şekilde temizlendiğini, betonun eski mukarnas ve asabelere çok büyük çivilerle tutturulduğu görülünce, paslanmış çivilerin itinalı olarak söküldüğünü, sökülen kısımların orjinaline uygun olarak tamamlandığını, bütün bu işlemler için V.0404 nolu Münhani ve Tezyini, Yivli, Profilli, Ştuk Sıva ve Taş Satıhlarda Zemin Bozulmayacak Şekilde İnce Badana Raspası Yapılması pozunudan faydalanarak hazırlanan V.0404/1 pozu birim fiyatı üzerinden ödeme yapılmasının uygun görüldüğünü ifade etmişler ise de, V.0401/A pozunun yukarıda yazılı tarifinde ifade edildiği üzere bu poz bu işlemler için oluşturulmuştur. Zira uygulanan işlem sıva raspasıdır ve pozun tarifinde, kontrolce verilen direktife uygun olarak, altındaki taş, tuğla veya benzeri satıhlarda bir tahribat yapılmayacak ve zemin bozulmamak şartıyla alttaki zemini bulmak için itinalı olarak sıva ras-pası yapılması için bu pozun uygulanacağı açıkça ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle söz konusu sıva raspası işlemi için V.0401/A pozu yerine V.0404/1 pozu birim fiyatı üzerinden ödeme yapılması sonucunda oluşan ve hesabı aşağıda gösterilen toplam ... TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz

konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına,

Üye'nın;

“Öncelikle söz konusu imalatlar sıradan bir inşaata ait imalatlar değil, dünya kültür mirası kapsamındaki, Mimar Sinan'ın Süleymaniye camisinin müstemilatına dahil olan bir eserde gerçekleştirilen imalatlardır. Kültürümüze ait bu eserlerin tarihsel kimliklerini ve belgesel özelliklerini koruyarak aslına uygun bir şekilde yenilenmesi sırasında birim fiyat tariflerinin dar kalıplarına sıkışarak bir imalatın yapılmasını veya yapılmamasını istemek, kullanılan malzemenin mevcut yapı ile uyumunun ihmali, işçilik kalitesinden taviz, keyfi uygulamalara imkan tanıma ve daha fazla kâr elde etmek amacıyla özensiz iş yapma gibi istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Uygun malzeme ve teknik kullanılarak gerçekleştirilmeyen onarımlar kaba tamirden öteye gitmez, hatta restorasyon eser tahribine dönebilir. Bu tür eserlerin restorasyonunda, sorumlular üzerinde oluşturulacak kamu zararı baskısı, bilimsel olarak olması gereken yerine, şekilsel olarak tarife uyan imalatın gerçekleştirilmesine, bu da bir kültür mirasının yok olmasına veya bozulmasına yol açabilir. Bu nedenle bir kültür mirasının gelecek nesillere aslına uygun olarak aktarılması amacıyla gerçekleştirilen restorasyon sırasında, bilim kurulu kararları, teknik ve uzman görüşleri çerçevesinde gerçekleştirildiği ifade edilen imalatların fiilen gerçekleştirilmediği ispatlanmadan, salt tariflere bağlı kalarak kamu zararı tespit etmek uygun olmaz. Öte yandan tarihi bir eserin restorasyonu sırasında idarenin karşılaştığı farklı durumlar karşısında en uygun çözümü üretebilmesi için takdir yetkisiyle donatılması da zorunludur. Takdir yetkisinin amacı, idareye farklı çözümler arasından uygun ve yerinde olanı seçme serbestîsi tanımaktır. İdare, bilim kurulu, uzman personel ve yüklenicinin imalatlar sırasında karşılaşılan yeni durum için bulduğu çözümün uygun olup olmadığı hukuki bir mesele olmayıp, esasen bir yerindelik sorunudur. Eserin aslına

uygun olarak inşasında asıl yetki ve sorumluluk sahibi olan idarece bulunan çözümün yerinde olup olmadığı sorgulanarak bir kamu zararı belirlemek bu açıdan da uygun olmaz. Dolayısıyla yapılan işlemlerin mevzuata uygunluğuna ve yapılan tahsilatın da iadesine karar verilmesi uygun olur.”

şeklindeki karşı oyu ile ve oy çokluğuyla,

H) Hakediş

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafında yayınlanan Eski Eser Birim Fiyat Tarifleri Kitabında yer alan V.1694 – Nebati veya Hendsi Tezyinatlı veya Yazılı ve İstelaktitli veya Yalnız İstelaktitli Mihrap Yapılması İçin El İle Oyulmak Suretiyle Yeni Kalıp Hazırlanması pozunun birim fiyat tarifinde,

“Kontrolün direktifine, mevcut ve orjinal örneğine veya örneğe uygun olarak müteahhitçe hazırlanarak idarece tasdik edilecek krokisine veya idarece verilecek detay projesine göre nebati veya hendsi tezyinatlı veya yazılı ve istelaktitli veya yalnız istelaktitli mihrap yapılması için alçıdan el ile oymak suretiyle yeni kalıp hazırlanması, gerek nebati ve hendsi tezyinatla yazının, gerekse istelaktitlerin oyma sırasında kenar köşelerinin kırıksız ve kesin olarak çıkarılması, zeminin engebesiz ve düzgün yontulması, motiflerin kesiksiz ve mütemadi olarak tanzimi, kalıpların döküme hazır hale getirilmesi, her türlü malzeme ve işçilik dâhil, beher m² bedeli:

ÖLÇÜ: Döküme hazır hale getirilmiş kalıbın çevrelediği alan yerde yatay izdüşümünden m² cinsinden ölçülerek bedeli ödenir. Profil, tezyinat ve istelaktitlerin inkişafı ölçüde nazarı dikkate alınmaz.

NOT: Hazırlanmış kalıpla yapılan birden fazla dökümler için aynı kalıp kullanılır ve kalıp bedeli bir defa verilir.”

V.1695- Nebati veya Hendsi Tezyinatlı ve/veya Yalnız İstelaktitli Mihrap Yapılması İçin, Mevcudundan Islah Edilmeye

Muhtaç Alçı Kalıp Alınarak Islah Edilmesi pozunun birim fiyat tarifinde ise,

“Nebati ve hendesi tezyinatlı veya yazılı ve istelaktitli ve yalnız istelaktitli mihrap yapılması için mevcut örneğinden ıslah edilmeğe muhtaç alçı kalıp alınarak poz no: V.1694 şartları ile ıslah edilerek döküme hazır hale getirilmesi, her türlü malzeme ve işçilik dâhil, beher m² bedeli:

ÖLÇÜ: Poz no: V.1694 gibidir. NOT: Pozno: V.1694 gibidir.”

Denilmiştir.

Buna göre, V.1694 poz nolu mukarnas yapılması için kalıp hazırlanması iş kalemi tarifinden de anlaşılacağı üzere, onaylı projesine göre alçıdan el ile oymak suretiyle yeni kalıp hazırlanması ve döküme hazır hale getirilmesi için öngörülmüş bir pozdur. V.1695 pozu ise mevcut örneğinden ıslah edilmeğe muhtaç alçı kalıp alınarak poz no: V.1694 şartları ile ıslah edilerek döküme hazır hale getirilmesi için öngörülmüştür. V.1694 pozu, herhangi bir mevcudu olmadan yapılacak mukarnas için kalıp alınması için öngörülmüştür. Mevcut örneğinden istifade edilerek (ıslah edilmek suretiyle) yapılacak mukarnas kalıpları için ise V.1695 pozunun kullanılması gerekmektedir. İki pozun analizi incelendiğinde malzeme olarak bir fark bulunmamakta, sadece mütehassıs usta işçiliği bakımından büyük miktarda fark bulunmaktadır (24/117 saat).

Savunmalarda, başlangıçta V.1695 pozuna uygun kalıp alındığını ama zemine uymadığı için, V.1694 pozu kapsamında alçı kütlelerden el ile oyulmak suretiyle kalıp hazırlandığı ifade dılmıştır. V.1695 pozunun tarifinde mevcut örneğin aynen uygulanmasından değil, zaten var olan örneğin ıslah edilerek kalıp hazırlanmasından bahsedilmektedir. V.1694 pozu ise örneği olmadan yeni kalıp hazırlanması için ön görülen bir pozdur.

Söz konusu işle ilgili olarak yerinde yapılan denetimlerde,

E02 mahalli ve avlu girişi mahallinde yapılan mukarnasların, mevcut örneğinden ıslah edilmeğē muhtaç alçı kalıp alınarak yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla imalat bedelinin de yapılan işe uygun olarak V.1695 pozu birim fiyatı esas alınarak ödenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle mukarnas kalıbı hazırlanması iş kalemi birim fiyatının V.1695 pozu yerine V.1694 pozu emsal alınarak oluşturulan V.1694/H pozu birim fiyatı üzerinden ödeme yapılması sonucunda oluşan ve hesabı aşağıda gösterilen toplam ... TL kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerekmekte ise de, söz konusu tutarın tamamının tarih ve sayısı yukarıda yazılı belgeyle tahsil edildiğē anlaşıldığından ilişik kalmadığına,

Üye ... 'nın;

“ Öncelikle söz konusu imalatlar sıradan bir inşaata ait imalatlar değil, dünya kültür mirası kapsamındaki, Mimar Sinan'ın Süleymaniye camisinin müstemilatına dahil olan bir eserde gerçekleştirilen imatlardır. Kültürümüze ait bu eserlerin tarihsel kimliklerini ve belgesel özelliklerini koruyarak aslına uygun bir şekilde yenilenmesi sırasında birim fiyat tariflerinin dar kalıplarına sıkışarak bir imalatın yapılmasını veya yapılmamasını istemek, kullanılan malzemenin mevcut yapı ile uyumunun ihmali, işçilik kalitesinden taviz, keyfi uygulamalara imkan tanıma ve daha fazla kâr elde etmek amacıyla özensiz iş yapma gibi istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Uygun malzeme ve teknik kullanılarak gerçekleştirilmeyen onarımlar kaba tamirden öteye gitmez, hatta restorasyon eser tahribine dönebilir. Bu tür eserlerin restorasyonunda, sorumlular üzerinde oluşturulacak kamu zararı baskısı, bilimsel olarak olması gereken yerine, şekilsel olarak tarife uyan imalatın gerçekleştirilmesine, bu da bir kültür mirasının yok olmasına veya bozulmasına yol açabilir. Bu nedenle bir kültür mirasının gelecek nesillere aslına uygun olarak aktarılması amacıyla gerçekleştirilen restorasyon sırasında, bilim kurulu kararları, teknik ve uzman görüşleri

çerçevesinde gerçekleştirildiği ifade edilen imalatların fiilen gerçekleştirilmediği ispatlanmadan, salt tariflere bağlı kalarak kamu zararı tespit etmek uygun olmaz. Öte yandan tarihi bir eserin restorasyonu sırasında idarenin karşılaştığı farklı durumlar karşısında en uygun çözümü üretebilmesi için takdir yetkisiyle donatılması da zorunludur. Takdir yetkisinin amacı, idareye farklı çözümler arasından uygun ve yerinde olanı seçme serbestîsi tanımaktır. İdare, bilim kurulu, uzman personel ve yüklenicinin imalatlar sırasında karşılaşılan yeni durum için bulduğu çözümün uygun olup olmadığı hukuki bir mesele olmayıp, esasen bir yerindelik sorunudur. Eserin aslına uygun olarak inşasında asıl yetki ve sorumluluk sahibi olan idarece bulunan çözümün yerinde olup olmadığı sorgulanarak bir kamu zararı belirlemek bu açıdan da uygun olmaz. Dolayısıyla yapılan işlemlerin mevzuata uygunluğuna ve yapılan tahsilatın da iadesine karar verilmesi uygun olur.”

Şeklindeki karşı oyu ile ve oy çokluğuyla,

Kamu İdaresi Türü	Özel İdareler	
Yılı	2012	
Dairesi	1	
Dosya No	39544	
Tutanak No	42649	
Tutanak Tarihi	25.1.2017	
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar	

Yapım işinde hatalı poz kullanımı

1-) 197 sayılı İlam'ın 12'nci maddesinin (A) bendi ile, ... İnşaat Dan. San. ve Tic. Ltd. Şti. yükleniminde bulunan ...-TL

sözleşme bedelli ... Restorasyon Projesi Uygulama İşinde, tekrar sıvanacak yüzeylere V.0402 – Sıva raspası yapılması pozu yerine, V.0401 – İtinalı sıva raspası yapılması pozundan ödeme yapılması nedeniyle oluşan ...-TL tutarındaki kamu zararının sorumlulara ortaklaşa ve zincirleme olarak ödettirilmesine karar verilmesi gerektiğine; fakat, söz konusu tutarın tamamının tahsil edildiği anlaşıldığından ilişik kalmadığına hükmedilmiş olup; 17.11.2015 tarih ve 41062 tutanak sayılı Temyiz Kurulu İlamının (A) bendi ile İlam hükmünün Tasdikine karar verilmiştir.

İlam'da Gerçekleştirme Görevlisi sıfatıyla sorumlu tutulan ... karar düzeltme dilekçesinde özetle,

V.0402 pozu, düz işçinin raspa ettiği, sıvacının da sıva yapmaya hazır hale getirmek için işlem yaptığı bir imalat olup; bu şekilde bir raspa çalışması yapılmasının yapıda tahribata sebep olabileceğini; yapının dünya mirası kapsamında olmasının itinalı sıva raspası çalışmasını gerektirdiğini ve bu imalatın yükleniciye V.0401 Poz nolu imalat kapsamında yaptırıldığını; bununla birlikte, işin niteliği itibarıyla önceden sıvaya karar verilemeyeceğinden V.0402 kapsamında mütalaa edilmesinin mümkün olmadığını;

Taşınmaz kültür varlıklarının korunmasında en önemli sorunun yapılacak müdahalenin (restorasyonun) niteliği olduğunu; her yapının kendine özgü sorunları ve bunlara tekabül eden restorasyon kararları bulunduğunu; bu nedenle Koruma Kurulunun onayından geçmiş imalat biçimini değiştirmenin Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa aykırılık teşkil edeceğini;

Kararda bahsedilen V.0401, V.0402 ve müteakip pozların tarifleri incelendiğinde, Kontrolca verilen direktife uygun olarak imalatların yapılacağına belirtilmekte olduğunu; bu nedenle imalat biçimini belirlemenin kontrolün yetkisinde olduğunun açıkça görüldüğünü; tarihi bir eserin onarımında fen ve sanat kaidelerine uygun olarak yapılmış bir imalatın yerine

öneride bulunmanın yerindelik kapsamına girdiği gibi yasalarda öngörülen restorasyon süreçlerine aykırılık teşkil etmekte olduğunu belirterek Temyiz Kurulu İlamının (A) bendi hükmünün düzeltilerek 197 sayılı İlamda yer alan kamu zararına ilişkin hükmün kaldırılmasını talep etmiştir.

Başsavcılık karşılama yazısında;

“... İl Özel İdaresinin 2012 yılı idare hesabına ilişkin 17.11.2015 tarih ve 41062 tutanak no’lu Temyiz Kurulu İlamına karşı Gerçekleştirme Görevlisi sıfatıyla karar düzeltilmesi talebinde bulunan ...’un dilekçesi incelendi.

Dilekçesinde: “Düzeltilme talebinde belirtilen gerekçeler ile 41062 sayılı Temyiz Kurulunun İlamının 6085 sayılı Kanunun 57.maddesi gereği düzeltilmesine karar verilmesini” istemektedir.

Temyiz Kurulu kararı ile ilgili düzeltme dilekçesinde ileri sürülen hususlar ilgili mevzuat bakımından yerinde olmadığı gibi, Dairesince ve Temyiz Kurulunca incelenip değerlendirilerek karara bağlandığı anlaşıldığından talebin reddine, karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.” denilmiştir.

Duruşma talebinde bulunan ..., ..., ..., fer-i müdahil olma talebi Temyiz Kurulunca uygun görülen ... İnşaat Dan. Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti temsilcileri ... ve ... ile Sayıştay Savcısının sözlü açıklamalarının dinlenmesinden ve dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüşüldü;

... Restorasyon Projesi Uygulama İşinde başlangıçta, V.0401 numaralı Zemin bozulmayacak şekilde itinalı sıva raspası pozu ile imalat yapılmasına karar verilmiş olup; bu aşamada eserin tekrar sıvanıp sıvanmayacağı belli değildir. Zeminde yapılan incelemelerden sonra bilim kurulu ve proje müellifi kararıyla tekrar sıva yapılmasına karar verilmiştir. Bu duruma göre, ilamdaki sorumluların kusurundan ve kamu zararından söz etmek mümkün değildir.

Bu itibarla, karar düzeltme talebinin kabul edilerek 17.11.2015 tarih ve 41062 tutanak sayılı Temyiz Kurulu İlâminın 1'inci maddesinin (A) bendinin DÜZELTİLMESİNE MAHAL OLDUĞUNA, yapılan ödemenin yasal düzenlemelere uygunluğu ve gerçekleştirilen tahsilatın ahizlerine iadesi yönünde hüküm kurulmasını teminen 197 sayılı İlâm'ın 12'nci maddesinin (A) bendi ile verilen hükmün BOZULARAK DAİRESİNE TEVDİİNE, Oyçokluğu ile;

(Üyeler ...'ın "V.0401 nolu Zemin Bozulmayacak Şekilde İtinalı Sıva Raspası Yapılması pozunun birim fiyat tarifinde,

"Kontrolca verilen direktife uygun olarak, altındaki taş, tuğla veya benzeri satıhlarda bir tahribat yapılmayacak ve zemin bozulmamak şartıyla alttaki zemini bulmak için itinalı olarak sıva raspası yapılması, her türlü malzeme ve işçilik dahil, Beher m² bedeli: ÖLÇÜ: Raspa yapılan yüzeyin, profil ve benzeri girinti ve çıkıntılar nazarı itibare alınmadan m² cinsinden alanı ölçülerek bedeli ödenir."

V.0402 nolu Tekrara Sıvanacak Taş veya Tuğla Gibi Satıhlarda Sıva Raspası Yapılması pozunun birim fiyat tarifinde,

"Kontrolca verilen direktife uygun olarak, tekrar sıva yapılacak yüzeyde sıva raspası yapılması, yüzeyin yıkanması ve tekrar sıva yapılmaya hazır hale getirilmesi, her türlü malzeme ve işçilik dahil, Beher m² bedeli: ÖLÇÜ: Raspa yapılan yüzeyin, profil ve benzeri girinti ve çıkıntılar nazarı itibare alınmadan m² cinsinden alanı ölçülerek bedeli ödenir." denilmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı tarafından yayınlanan 2012 Yılı Eski Eser Birim Fiyat Eki Listesinin "Önemli Not" bölümünün "A) Eski Eser Onarım ve Restorasyonlarında Dikkat Edilecek Hususlar" başlığı altında;

"20- V.0401 pozunun tekrar sıvanacak yüzeyler için kullanılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Uygulamada ise, hidrolik kireç esaslı horasan sıvası yapılan duvar yüzeylerinde sıva raspası yapılması bedelinin V.0401 pozundan ödendiği görülmüştür. Fakat yukarıda da belirtildiği üzere, 2012 Yılı Eski Eser Birim Fiyat Eki Listesinde yer alan “Önemli Not” hükmü bu tür bir ödemeye izin vermediğinden, sonrasında hidrolik kireç esaslı horasan sıvası yapılan duvar yüzeyleri için her ne gerekçe ile olursa olsun V.0401 poz nolu “Zemin Bozulmayacak Şekilde İtinalı Sıva Raspası Yapılması” imalat kalemi üzerinden ödeme yapılamayacaktır.

Bu itibarla, sorumlu iddialarının reddedilerek, 197 sayılı İlam’ın 12’nci maddesi (A) bendi hükmünün Tasdikine ilişkin 17.11.2015 tarih ve 41062 tutanak sayılı Temyiz Kurulu İlamının Düzeltilmesine Mahal Olmadığına karar verilmesi gerekir” şeklindeki ayrışık görüşlerine karşı)